

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate, de
Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non
Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. XII. Corollaria notatu digna

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78232)

nam; eam tamen verè, propriè, ac physicè causat per gratiam cooperationis & coefficientiæ, seu per concursum simultaneum ordinis supernaturalis, quo unà cum voluntate in eius consensum & determinationem influit.

Sed contra primò: Tridentinum loco citato docet exordium nostræ justificationis (subindeque determinationem voluntatis ad credendum, vel diligendum Deum super omnia, à qua justificatio peccatoris incipit) à Dei gratia movente & præveniente procedere: Sed gratia cooperationis & coefficientiæ, neque prævenit liberum arbitrium, ut patet; aliàs esset gratia præveniens, & non solum cooperans & coefficientis; neque illud movet, ut Paragrapho 1. contra Suarezem multipliciter ostensum est: Ergo Deus per gratiam cooperationis & coefficientiæ non efficit in nobis liberi arbitrii determinationem ad bonum.

Deinde concursus simultaneus, juxta principia Adversariorum, est indifferens, seu indifferenti modo voluntati oblati: Ergo tantum abest, quòd voluntatis nostræ determinationem verè & propriè causet quin potius eam à voluntate supponat vel expectet, ut determinatè in nostris actus liberos influat; seu ut ejus indifferentia, suspensio, & indeterminatio tollatur & resolvatur. De quo plura diximus in tractatu de voluntate disp. 5. impugnando decreta indifferentia.

§. XII.

Corollaria notata digna.

EX dictis inferes primò, negantes physicam prædeterminationem totum ordinem gratiæ actualis destruere. Cùm enim hicordo in auxiliis sufficientibus & efficacibus præcipuè consistat; hujusmodi autem auxilia, sublata physicà prædeterminatione, stare non possint, ut abundè ostendimus; certè qui eam negant, totum ordinem gratiæ actualis evertunt, & ut loquitur D. Prosper supra relatus, *totaliter extra gratiam sunt.*

Inferes secundò, Adversarios viam sternere hinc errori Semipelagianorum quo asseriebant dari in nobis quædam initia fidei & bonæ voluntatis, quæ non erant à gratia, sed à natura, nec à Deo, sed à libero arbitrio.

Patet etiam hoc corollarium: Nam determinatio voluntatis ad credendum mysteriis reventis, vel ad diligendum Deum super omnia, est quoddam initium fidei & bonæ voluntatis: Sed talis determinatio non potest verè & propriè effici à gratia duntaxat moraliter excitante; nam, ut supra vidimus, excitatio moralis non est vera & propria efficientia, sed impropria tantum ac metaphorica: nec etiam à gratia coefficientiæ, seu concursu simultaneo ordinis supernaturalis; cum talis concursus liberi arbitrii determinationem non præveniat, sed supponat, vel expectet à voluntate creata, ut docent Adversarii: Ergo sublata gratiæ physicè prædeterminante, determinatio voluntatis ad credendum, vel diligendum Deum super omnia, verè & propriè non potest causari à gratia, subindeque in solam naturam tanquam in veram & propriam causam efficientem debet reduci.

Inferes tertio, Yzambertum, & quosdam alios Doctores Sorbonicos, qui gratiam ex se & ex

A natura sua efficacem admittunt, & negant eam physicè prædeterminare liberum arbitrium, non loqui consequenter, sed pugnantia scribere & docere.

Probatur breviter: Gratia ex se & ex natura sua efficax, debet verè & propriè efficietè liberi arbitrii determinationem ad bonum, v.g. ad diligendum Deum super omnia, vel ad credendum mysteriis revelatis: Atqui gratia moraliter tantum movens & præveniens voluntatem, non verè & propriè efficit liberi arbitrii determinationem ad bonum, sed improprie tantum, & metaphoricè; cùm motio moralis non sit vera & propria efficientia, sed impropria duntaxat ac metaphorica, & magis ad genus causæ finalis quàm efficientis reducatur, ut Paragrapho præcedenti fusè ostendimus: Ergo gratia moraliter tantum movens & excitans voluntatem, non potest esse de se & ex natura sua efficax, sed accidentaliter tantum, & ab eventu, ut Molina & alii Recentiores docent.

Confirmatur primò: Motio moralis se tenet ex parte objecti, & fit per ostensionem boni, quod convenientià suâ voluntatem allicit & invitat; unde objectiva appellatur, ut supra notabili primò declaravimus: Sed nulla motio se tenens ex parte objecti, in hoc statu viæ, potest esse de se & ex natura sua efficax & infallibilis: Ergo nec ulla motio purè moralis. Major patet ex supra dictis. Minor probatur ex D. Thoma 1. p. quest. 105. art. 4. in corp. ubi sic discurre: *Non enim sufficienter aliquid potest movere aliquid mobile, nisi virtus activa moventis excedat vel saltem adæquet virtutem passivam mobilis: Virtus autem passiva voluntatis se extendit ad bonum universale, sicut & intellectus objectum est universale: quodlibet autem bonum creatum est quoddam particulare bonum, solum autem Deus est bonum universale; unde ipse solus implet voluntatem, & sufficienter eam movet ut objectum. Quibus verè s. aperte declarat, nullum bonum creatum, quantumvis congruè propositum voluntati, eam ex vi propria posse efficaciter movere & determinare ad sui dilectionem, sed hoc convenire soli bono infinito & universali, clarè & intuitivè cognito. Unde Deus, prout à nobis viatoribus obicere & enigmaticè per fidem cognoscitur, non potest in ratione objecti voluntatem efficaciter movere: quia tunc non apprehenditur ut bonum universale, continens in se omnem rationem boni, sed interdum representatur ut inferens malum pænæ, vel prohibens bonum aliquod delectabile, ad quod inclinatur voluntas, quæ subinde potest ipsum odio prosequi, vel non diligere; atque adeò nulla motio se tenens ex parte objecti, in hoc statu viæ, potest esse de se & ex natura sua efficax & infallibilis, seu infallibiliter movere voluntatem.*

C Confirmatur secundò: Illud quod movet efficaciter voluntatem ad agendum, debet eam movere & determinare, non solum quantum ad specificationem, sed etiam quantum ad exercitium; cùm repugnet voluntatem operari, nisi aliquem actum in particulari eliciat: Sed nullum objectum creatum, quantumvis congruè propositum voluntati, nec ipse etiam Deus, ut à nobis hic in via obscure per fidem cognoscitur; nec bonum ut sic, seu beatitudo in communi, possunt efficaciter & infallibiliter movere & determinare voluntatem, quantum ad exercitium actus; sed solum quantum ad specificationem, &

E Confirmatur primò: Motio moralis se tenet ex parte objecti, & fit per ostensionem boni, quod convenientià suâ voluntatem allicit & invitat; unde objectiva appellatur, ut supra notabili primò declaravimus: Sed nulla motio se tenens ex parte objecti, in hoc statu viæ, potest esse de se & ex natura sua efficax & infallibilis: Ergo nec ulla motio purè moralis. Major patet ex supra dictis. Minor probatur ex D. Thoma 1. p. quest. 105. art. 4. in corp. ubi sic discurre: *Non enim sufficienter aliquid potest movere aliquid mobile, nisi virtus activa moventis excedat vel saltem adæquet virtutem passivam mobilis: Virtus autem passiva voluntatis se extendit ad bonum universale, sicut & intellectus objectum est universale: quodlibet autem bonum creatum est quoddam particulare bonum, solum autem Deus est bonum universale; unde ipse solus implet voluntatem, & sufficienter eam movet ut objectum. Quibus verè s. aperte declarat, nullum bonum creatum, quantumvis congruè propositum voluntati, eam ex vi propria posse efficaciter movere & determinare ad sui dilectionem, sed hoc convenire soli bono infinito & universali, clarè & intuitivè cognito. Unde Deus, prout à nobis viatoribus obicere & enigmaticè per fidem cognoscitur, non potest in ratione objecti voluntatem efficaciter movere: quia tunc non apprehenditur ut bonum universale, continens in se omnem rationem boni, sed interdum representatur ut inferens malum pænæ, vel prohibens bonum aliquod delectabile, ad quod inclinatur voluntas, quæ subinde potest ipsum odio prosequi, vel non diligere; atque adeò nulla motio se tenens ex parte objecti, in hoc statu viæ, potest esse de se & ex natura sua efficax & infallibilis, seu infallibiliter movere voluntatem.*

ut

ut docent Theologi cum S. Thoma hęc quæst. 9. art. 1. & patet ex dictis disputatione præcedenti: Ergo nulla motio purè moralis & objectiva, potest esse de se & ex natura sua efficax.

119. Confirmatur tertio: Morio moralis se habet per modum suasionis: Sed nulla motio se habens per modum purè suasionis, potest esse per se & ex natura sua efficax: Ergo nec ulla motio moralis. Major patet, Minor probatur ex D. Thoma 1. p. quæst. 11. art. 2. ubi ait: *Solus Deus efficaciter potest movere voluntatem; Angelus autem & homo, per modum suadentis*: Ergo ex D. Thoma motio quæ se habet per modum suasionis, non est de se efficax & infallibilis. Unde idem S. Doctor 3. contra Gent. cap. 92. ait, quod *actio Angeli operatur aliquid ad electionem hominis, per modum persuadentis*: Ex quo infert postea, quod *cum dispositio quæ est ex intellectu persuasione, necessitatem ad eligendum non inducat, non semper homo eligit id quod Angelus custodiens intendit; semper tamen hoc homo eligit, quod Deus operatur in ejus voluntate*. Quibus verbis aperte declarat, quod Deus efficaciter & infallibiliter movet voluntatem, quia eam movet physice, & aliquid in ea operando: Angelus verò è contra eam efficaciter movere non potest, quia movet ipsam solum moraliter, & per modum suadentis; subindeque ejus doctrina D. Thomæ, nulla motio purè moralis & objectiva potest esse de se & ex natura sua efficax. Quare D. Prosper in versibus supra paragrapho 8. relatis, divinæ gratiæ efficacitatem expendens, ait illam non movere solis consiliis & suasionibus, sed intus mentem hominis immutare ac reformare. Et D. Bernardus ibidem adductus, dicit quod illa voluntatem applicat operi, & opus explicat voluntati.

120. Inferes ultimo, sublatà scientià medià, necessariò admittendam esse prædeterminationem physicam; subindeque omnia argumenta, quibus hujus scientiæ impossibilitatem in tractatù de scientià Dei demonstravimus, physicæ prædeterminationis necessitatem astruere.

Probatur breviter hoc corollarium, & ostenditur connexio, quæ reperitur inter has duas celebres quæstiones, seu inter destructionem scientiæ mediæ, & positionem prædeterminationis physicæ. Sublatà scientià medià, quæ Deus in signo rationis antecedenti situm decretum, præciat actus nostros liberos conditionatè futuros, in eorum veritate objectiva, aut in comprehensione voluntatis humanæ, necessariò debet admitti decretum prædeterminans, in quo tanquam in medio eisdem actus certò & infallibiliter possit cognoscere: Ergo sublatà scientià medià, necessariò debet poni prædeterminatio physica. Consequentia patet: quia physica prædeterminatio est executio, seu motio executiva decreti prædeterminantis, ac veluti rivulus ab illo fonte promanans. Antecedens verò sic ostenditur. Futura contingentia non possunt nisi duplici via cognosci, scilicet vel in se, ratione veritatis determinatæ quam habeant in seipsis, vel in suis causis; inter quas præcipua est divinum decretum, quod est prima radix totius existentia futuritionis, cum nihil fiat in rerum natura, vel futurum sit, nisi dependenter à Deo liberè volente, seu à libera divinæ voluntatis determinatione: Sed divinum decretum non potest esse causa futuritionis & existentia actuum nostrorum liberorum, nisi sit prædeterminans: Ergo sublatà scientià medià, quæ Deus

A in signo rationis antecedenti decretum futura contingentia in eorum veritate objectiva cognoscat, necessariò debet admitti decretum prædeterminans, in quo tanquam in medio possit ea cognoscere. Major & Consequentia patent. Minor etiam est evidens: Tum quia omnis causa est prior saltem naturà & causalitate suo effectu: Tum etiam quia decretum purè indifferens, & à voluntate humana quantum ad speciem actus determinabile (quale fingunt in Deo defensores scientiæ mediæ) non causalitè, sed supponit, vel expectat liberam nostræ voluntatis determinationem: Ergo ut divinum decretum sit radix & causa determinatæ futuritionis actuum nostrorum liberorum, necessariò debet esse prædeterminans voluntatem, & non purè indifferens, atque ab ea determinabile, quantum ad speciem actus.

§. XIII.

ponuntur testimonia D. Thomæ, quæ Petrus à S. Joseph nobis objicit in opusculo quod D. Thomæ defensionem appellat.

Priusquam Doctoris Angelici testimonia profertam, quæ nonnullis, parùm in ejus doctrina versatis, aliquam possent ingerere difficultatem, eruditum Lectorem monendum censui, mirum nullo modo videri debere, si aliquid in S. Doctore, doctrinæ toties & tam evidenter ab ipso explicatæ & comprobatæ, apparenter contrarium reperitur. Cum enim S. Præceptor tot & tanta volumina conscripserit, & toties præsentem questionem pertractaverit (adeo ad discernendum difficilem, inquit Augustinus, ut quando defenditur liberum arbitrium, Dei gratiæ dari videatur; quando autem asseritur Dei gratia, liberum arbitrium præterit aufert) nihil inquam mirum esse debet, si alicubi quecumque dixissetur, quod in favorem, seu potius à dulationem liberi arbitrii, contra divini auxilii efficaciam & causalitatem ab Adversariis detorquei possit. Unde de D. Thoma dicere licet, quod de S. Augustino Facundus Hermianensis innotuisti contra Morianum præclare monuit: *Quis (inquit) in hoc miremur? (nempe si quæ D. Augustinus aptè in loco dixit, detorqueantur ad tenus ab ejus mente maxime alienos) neque enim melius loqui potuit, quam Propheta, quam Apostolus, quam Evangelista; quorum verbis similiter male intellectis, & incongruè adhibitis, tam multi hæretici defendere conantur errores*. Hoc præmisso, breviter hęc referam & exponam D. Thomæ testimonia, quæ Petrus à S. Joseph in opusculo quod D. Thomæ defensionem appellat, nobis objicit, quæ ex Suarezio, Ruizio, aliisque Recentioribus diligenter collegit, & redegit in ordinem. Ea solum prætermittam, quæ nullam difficultatis speciem continent: ne in rebus inutilibus immoremur, & tadium ac molestiam studioso Lectori ingeramus.

Objicit ergo prædictus Author disp. 1. sect. 1. quatuor ex S. Doctore, quæ physicæ prædeterminationi videntur adversa. In primis S. Thomas opusc. 6. quæst. 38. docet hanc propositionem: *Deus non agit in anima, nisi per nostrum influxum*: falsam esse. Et quæst. 22. de verit. art. 8. asserit Deum interdum movere voluntatem, nihil in eam imprimendo: *At hæc (inquit Adversarius) non assereret, si existimaret cau-*